

Mindre Afhandlinger.

En Boplads fra den senere Jernalder.
Af Gaardejer *Holger Villadsen*.

I den sydlige Del af Bryndum Sogn ligger Kjersing By; af dets Arealer laa indtil nogle Aar før Verdenskrigen det meste uopdyrket hen. Paa den store Kjersing Hede var der en Del Kæmpehøje, hvoraf to kaldes store og lille Dyssehøj, og en Vej kaldet „Den gamle Kjersing Kirkevej“ med 24 Hjulspor, der gik tværs gennem Heden — Stadsvej for Jerne Sogn til Varde. Det mest interessante ved det store, flade Hedeareal var, at det med stor Tydelighed kunde ses, at det har været dyrket før; Agerrende ved Agerrende, og tog man en Spade og gravede ned, var det første Spadestik brunsort Muldjord.

Man og Mand imellem har det tit været drøftet: Hvornaar har disse store Hedearealer været dyrket og beboet, og hvad var Aarsagen til, at de blev lagt øde igen; var det Svenskerkrigene eller den sorte Død? og hvordan boede de den Gang. Der er aldrig fundet Hustomter eller lignende, der kunde være brugt til Menneskebolig eller Kreaturstald.

I Foraaret 1932 fandtes de første Rester af gammel Bebyggelse. Paa en Mark, ca. 10 Td. Land, liggende paa Matr. No. 1a, som grænser op til „Gl. Kjersing“, hvor der menes, Byen en Gang skulde have ligget, stak der en stor flad Sten op. Ved at grave Stenen op sammen med tre andre store, flade Sten, stødte man paa en pæn Brolægning af smaa og store Sten.

Nationalmusæet underrettedes, og i Juni Maaned ankom dets Inspektør Hans Kjær. Ved Afdækning

gen fandtes der en Del Lerkarskaar, hvoraf det kunde skønnes, at Tomtens Tidsalder var 800 efter Kristi Fødsel, Begyndelsen af Vikingetiden. Musæumsinspektøren udtalte, at det var et betydeligt Fund, — en Oldtidsstald — den første, som er fundet i Danmark som særskilt Hus og med Stenbrolægning. Det smukke Billede af Stalden viser tydelig Grebningen, og der var endnu ved Afdækningen Gødningsrester imellem Stenene. Den har ikke været stor; der kan staa indtil otte smaa Køer. Murene har været af Ler som Tomten udviser.

Øst for den afdækkede Stald er der noget mere Brolægning, som endnu ikke er afdækket, men det ser ud til, at denne Brolægning er mere beskadiget. Nationalmusæet er underrettet derom, og skulde det vise sig, naar der begyndes paa Afdækningen til Foraaet igen, at Tomten har historisk Betydning, er der Ønsker om, at et saa værdifuldt Fund kan blive bevaret.

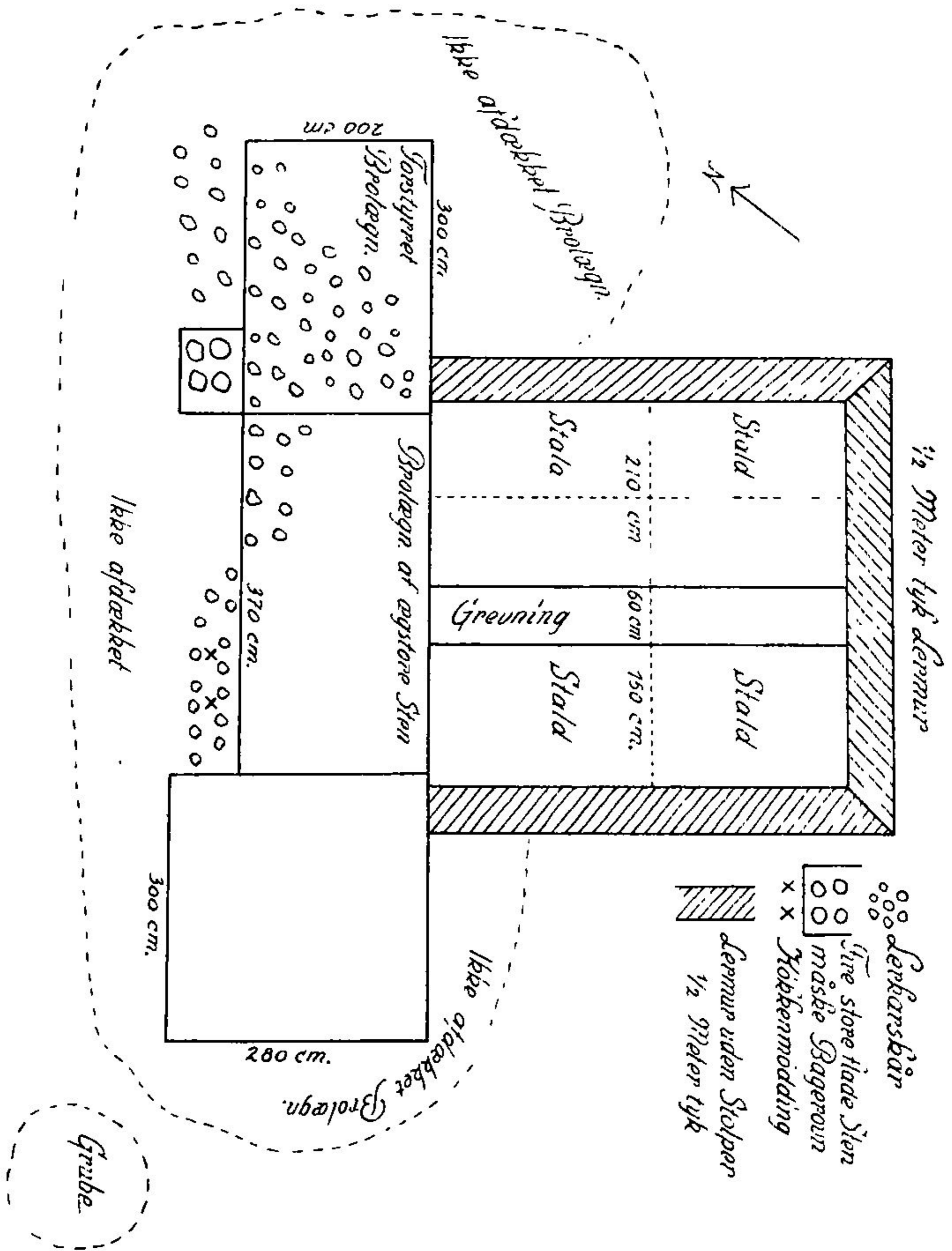
I et senere tilsendt Brev giver Musæumsinspektøren efter Opfordring en Beskrivelse af Fundet, og skriver saaledes:

„Den fremdragne Stensætning er utvivlsomt en Del af et Hus, og at dette stammer fra Oldtiden vises af de ret mange Lerkarskaar, der fandtes over og omkring Stenlægningen. Derved henføres Fundet til den senere Del af Jernalderen, snarest omkring ved 800 eft. Kristi Fødsel — Begyndelsen af Vikingetiden. Den Del af Stenlægningen, som er bedst forstaaelig, fremtræder med tætlagte, kun ægstore Sten, i Ler med jævn Overflade. Den ligger ikke helt solret, men dog med Længderetning henimod Ø. V. Bredden er lidt mindre, end der er fundet ved andre ældre Oldtidshuse i Danmark.“

Det bevarede Parti er $6\frac{1}{2}$ Meter lang, og den vest-

lige Del er 2 Meter bred og ensartet i hele Bredden, men det er synlig, at Kanten i Vest ikke er til Stede; et større eller mindre Parti mangler. Iøvrigt er denne Del af Stenlægningen meget vel bevaret. Den østlige, desværre mindre vel bevarede Del er ved kantsatte Sten afdelt som noget for sig. Den viser et sænket 58 cm bred Midtparti (Grebningen) med kantsatte Sten i Siderne; de to forholdsvis smalle Partier Nord og Syd for denne Midtergang (som altsaa tilige gør det ud for Grebning) er inddelt i mindre Afsnit ved kantsatte Sten (Baase?). Ydervæggen har uden Tvivl været af Ler, mindst $\frac{1}{2}$ Meter tykke, vistnok uden Stolper. Væggene er sat paa den graalige Lerundergrund; forud for har man altsaa fjernet Overjorden. Meget godt ses Væggen i Øst og Syd og enkelte Steder i Vest. Den sidstnævnte østlige Del af Stenlægningen kan vanskelig være andet end en Stald. Rummet, som er 4 Meter bred og $4\frac{1}{2}$ Meter lang indvendig Maal er lidt smalt for Hornkvæg, men kunde vel benyttes. Oldtidens Kreaturer var mindre end Nutidens. Den vestlige Del af Stenlægningen, der som anført har hele Bredden udelt, kan være et Parti af et Beboelsesrum, men kan ogsaa tænkes at have haft en anden Anvendelse. Mod Grebningen findes ingen Tærskel, kun fire kantsatte Sten. At Gulvet er lagt saa regelmæssigt, maa tyde paa, at det er Beboelsesrum. I et Foderrum eller lignende vilde man vel næppe have gjort sig den Ulejlighed.

Sydligst for, men tæt op til det Gulv ligger et Parti af en uregelmæssig Stenlægning af noget større Sten. Der kan ikke siges andet derom, end at den rimeligvis ogsaa har hørt til et Hus, maaske et ældre, hvoraf noget er benyttet som Underlag for Væggen i det sidste Hus. I hvert Fald tyder Rester af Brolægning, som findes ogsaa Nord for det bevarede Parti, paa,

at der forud har staaet andre Huse paa Pladsen, ligesom den Jord, der laa paa og omkring Stenlægnin-
gerne er blandet Jord med tydelig kendelige Affalds-
rester. Stedet er en Plads, hvor Mennesker har boet
og færdedes. Ind under den bevarede Gulvbro lig-
ger en Lergrube, hvorfra Ler maa være taget til ældre
Huse.

I de ældre Huse i Thy, paa Mors og i Himmerland har Gulvet været Jord eller Ler. De er 7—800 Aar ældre, og det er jo muligt, at Anvendelsen af Sten til Gulv betyder et Fremskridt. Desværre ligger det hele saa tæt under Overfladen, at der kun er ringe Udsigt til, at der kan være bevaret større Partier af andre Huse i Nærheden.

Der kunde være Grund til at prøve, om der Vest for, altsaa ud for den bedst bevarede Del, skulde være Fortsættelse at finde. Det kunde være den bedste Del af Huset, og der kan være Mulighed for at finde Arnestedet, der rimeligst vil vise sig som en rund Stenlægning, ca. 1 Meter bred, med et Lerlag over.

Musæumsinspektør Hans Kjær røgtede den til ham betroede Gerning med allerstørste Omhu og Interesse, og Budskabet om hans bratte Død for kort Tid siden i saa tidlig en Alder midt under det store Arbejde, som var ham betroet i Palæstina, vil blive modtaget med Sorg og Vemod af hans mange Venner.

Hans Minde vil leve længe — og hans Personlighed, hans Sjæls Varme for det, der blev ham betroet, vil sent glemmes af de Folk, han i saa mange Aar var kommen i Berøring med.

Ære være Hans Kjærs Minde!